

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	การจัดการฝายต้นน้ำของเกษตรกรหมู่บ้านขุนช่างเคี่ยน ในอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ – ปุย จังหวัดเชียงใหม่	
ผู้เขียน	นายวรวิทย์ พิลัยหล้า	
ปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) ส่งเสริมการเกษตร	
คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	รองศาสตราจารย์ ดร. วรทัศน์ อินทร์คัมพร	อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
	รองศาสตราจารย์ คุณหญิง ฌ ลำปาง	อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
	รองศาสตราจารย์ จริญญา สุขเกษม	อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการจัดการ แนวทางที่เหมาะสม และ ปัญหาอุปสรรคในการจัดการฝายต้นน้ำเพื่อประโยชน์ทางการเกษตรของเกษตรกรหมู่บ้านขุนช่างเคี่ยน ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือเกษตรกรหมู่บ้านขุนช่างเคี่ยน จำนวน 640 คน ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษามีจำนวน 246 คน โดยสุ่มตัวอย่างแบบมีจุดมุ่งหมาย เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้คือค่าร้อยละ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ SWOT Analysis

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรในแต่ละกลุ่มมีการจัดการฝายต้นน้ำที่คล้ายกันคือ ขั้นตอนแรกเป็นการสำรวจพื้นที่ในการสร้างฝายต้นน้ำ ขั้นตอนที่สองเป็นการประชุมชาวบ้านเพื่อแบ่งกลุ่มสำหรับการสร้างฝายต้นน้ำ ขั้นตอนที่สาม เป็นการลงมือสร้างฝายต้นน้ำ และขั้นตอนสุดท้ายเป็นการตรวจสอบฝายต้นน้ำที่สร้างเสร็จว่าเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่ ฝายต้นน้ำที่สร้างขึ้นจะชำรุดจะพังไปตามกาลเวลาและอายุการใช้งาน โดยไม่มีการบำรุงรักษา

แนวทางที่เหมาะสมในการสร้างฝายต้นน้ำคือ สร้างฝายต้นน้ำไว้ใกล้พื้นที่ทำการเกษตรของชาวบ้านและควรเป็นฝายแบบถาวร และสร้างอ่างเก็บน้ำไว้ใกล้กับพื้นที่การเกษตรของชาวบ้าน เพื่อจะมีน้ำใช้อย่างทั่วถึง ด้านปัญหาและอุปสรรคพบว่า สภาพพื้นที่ในการสร้างฝายต้นน้ำมีความยากลำบากในการสร้าง การเคลื่อนย้ายอุปกรณ์เข้ามาในพื้นที่สร้างฝายต้นน้ำยังมีความล่าช้า และฝายต้นน้ำบางแห่งไม่สามารถใช้งานได้เต็มประสิทธิภาพ

Thesis Title Check Dam Management of Farmers in Khun Changkien Village in Doi Suthep-Pui National Park, Chiang Mai Province

Author Mr. Worawit Pilailar

Degree Master of Science (Agriculture) Agricultural Extension

Thesis Advisory Committee

Assoc. Prof. Dr. Wallratat Intaruccomporn

Advisor

Assoc. Prof. Dusdee Nalampang

Co-advisor

Assoc. Prof. Charoon Suksem

Co-advisor

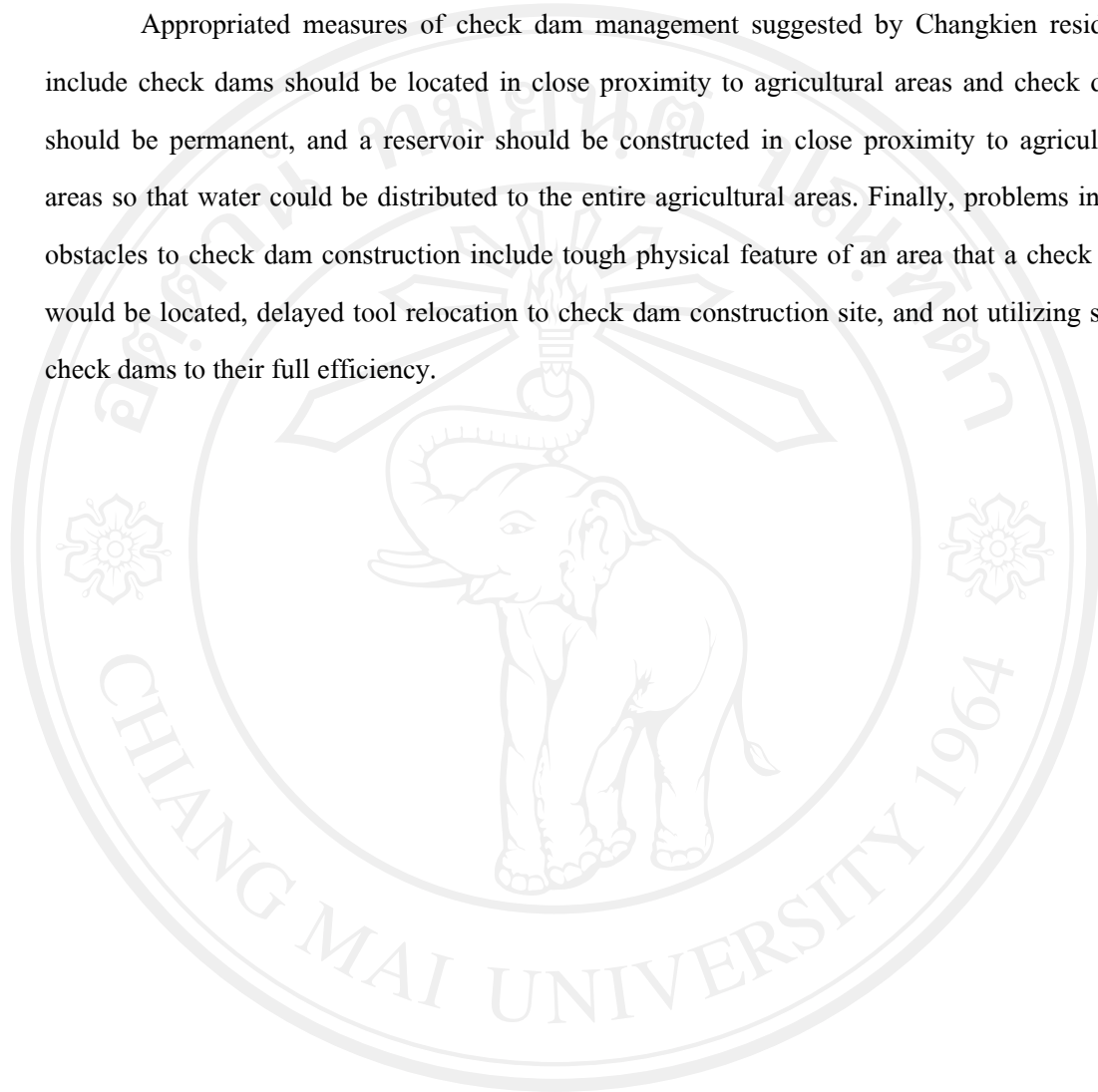
Abstract

This research had three main objectives : to study check dam management, to identify appropriate measures of check dam management and to examine problems and obstacles associated with check dam management for agricultural practice of farmers in Khun Changkien village. Population studied were 640 farmers in Khun Changkien village. Samples studies were 246 farmers done through Purposive Sampling. Data was collected by the use of questionnaires. Statistical techniques used were percentage , maximum , minimum , mean , standard deviation and SWOT analysis.

From research finding, it was found that each group of farmers manages its check dam in the similar way as other groups. Management process includes four steps: the first step is surveying potential area for building the check dam, the second step is convening village residents in order to divide them into groups that are in charge of building the check dam, the third step is building the check dam, and the final step of the management process is inspecting

the check dam in order to evaluate whether it meets the standards. Nonetheless, the check dam is not maintained.

Appropriated measures of check dam management suggested by Changkien residents include check dams should be located in close proximity to agricultural areas and check dams should be permanent, and a reservoir should be constructed in close proximity to agricultural areas so that water could be distributed to the entire agricultural areas. Finally, problems in and obstacles to check dam construction include tough physical feature of an area that a check dam would be located, delayed tool relocation to check dam construction site, and not utilizing some check dams to their full efficiency.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved